תורה אור • פרשת בראשית • מאמר 9

יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

"יבל — הוא היה אבי ישב אהל ומקנה"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/9

1 יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו'.

"יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב". חז"ל אמרו: "כל בעלי השיר יוצאין בשיר" וכו'.

פי' שכל בחי' העלאה ממהות למהות כמו מג"ע [מגן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון וכדומה הוא ע"י השיר שהוא בחי' בטול היש

פירוש הדבר, שכל עלייה ממצב הוויה אחד למצב הוויה אחר — למשל, מגן עדן התחתון לגן עדן העליון וכדומה — נעשית באמצעות שיר, שהוא בחינת ביטול היש [הנחת תחושת ה"יש" והמודעות העצמית].

וכנודע שלא יוכל להתהוות מיש ליש אא"כ [אלא אם כן] נעשה היש תחילה בחי' אין אז יוכל להתהוות ממנו יש אחר בתוס' [בתוספת] ברכה.

כידוע, דבר שהוא בבחינת "יש" אינו יכול להתהוות מדבר שהוא בבחינת "יש", אלא אם כן ה"יש" נעשה תחילה בבחינת "אין"; אז יכול להתהוות ממנו "יש" אחר, בתוספת ברכה.

כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך להיות נרקב בארץ ואח"כ יכול לצמוח מזה הרבה גרעיני' [גרעינים].

כמשל גרעין שנזרע בארץ: עליו להירקב בארץ, ולאחר מכן יכולים לצמוח ממנו גרעינים רבים.

2 וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בנשמות ומלאכים כדי שיהיה לו עלייה בתוספת השגה צריך מקודם להיות בבחי' בטול היש והשגה ראשונה שהיה לו ואח"כ יוכל לעלות השגה יותר גדולה

כך גם למעלה, בנשמות ובמלאכים: כדי שתהיה לאדם עלייה בתוספת השגה, עליו להיות תחילה בביטול היש ובביטול ההשגה הראשונה שהייתה לו; לאחר מכן יוכל לעלות להשגה גדולה יותר.

וזהו בחי' עמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון הוא בחי' בטול כנ"ל

וזו בחינת העמוד שבין גן עדן התחתון לגן עדן העליון: בחינת הביטול, כנזכר לעיל.

וזהו כל בעלי השיר יוצאין בהשגתם ונמשכים לעלות למעלה ע"י השיר ולכן בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר

וזהו: "כל בעלי השיר יוצאין" — בהשגתם — "ונמשכים לעלות למעלה" באמצעות השיר. לכן, בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות גם שיר,

כי ענין הקרבנות הוא העלאה ממטה למעלה אשה ריח ניחוח וצריך לזה ג"כ בחי' שיר בחי' בטול כנ"ל שיוכל להתעלות:

כי עניין הקרבנות הוא העלאה מלמטה למעלה, "אשה ריח ניחוח"; ולשם כך צריך גם בחינת שיר, בחינת ביטול, כנזכר לעיל, כדי שתוכל להיות עלייה.

3 **והנה יש שיר פשוט ושיר כפול וכנודע שבהעמוד יש ג' גוונים חיור וסומק שהוא בחי' חו"ג** [חסד וגבורה] **וירוק בחי' התכללות כו'. כי הנה בבחי' בטול יש הרבה מדרגות.**

והנה יש שיר פשוט ושיר כפול. כידוע, בעמוד יש שלושה גוונים: לבן ואדום, שהם בחינות חסד (נתינה) וגבורה (ריסון), וירוק, שהוא בחינת התכללות וכו'. שכן בתוך בחינת הביטול יש דרגות רבות.

יש בחי' בטול פשוט נקודה אחת בחי' יו"ד ויש בחי' בטול שנכלל בזה גם מדות בחי' אהבה או יראה וכו' וכן בחיצוניות המדות שהן חו"ג [חסד וגבורה] **יש התכללות ג"כ חסד שבגבורה**

יש בחינה של ביטול פשוט, נקודה אחת, בחינת יו"ד; ויש בחינה של ביטול הכולל בתוכו גם מדות — בחינת אהבה או יראה וכו'. וכך גם בחיצוניות המדות, שהן חסד וגבורה, יש התכללות: חסד שבגבורה,

כמו המכה את בנו שהוא בחי' גבורה ונכלל בזה בחי' חסד ואהבה שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר כי את אשר יאהב יוכיח.

כמו אדם המכה את בנו, שזו בחינת גבורה, אך כלולה בה גם בחינת חסד ואהבה: מתוך אהבתו הוא רוצה להדריך את בנו בדרך הישרה, ולכן הוא מכה דווקא את בנו ולא אדם אחר, "כי את אשר יאהב יוכיח".

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט וכשיש בזה עוד מדה אחת אהבה או יראה (עמ"ש בפי' הזהר פ' קרח ע"פ קרואי מועד) נקרא שיר כפול

כאשר הביטול הוא ביטול פשוט, הוא נקרא שיר פשוט; וכשנוספת בו מידה אחת, אהבה או יראה (ראו מה שנתבאר בפירוש הזהר לפרשת קרח, על הפסוק "קרואי מועד"), הוא נקרא שיר כפול.

וכשיש התכללות המדות (אהוי"ר [אהבה ויראה] גם שניהם בהבטול) **נק' שיר משולש ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע**

וכשיש התכללות של המדות — אהבה ויראה, שתיהן יחד בתוך הביטול — הדבר נקרא שיר משולש; וכך יש גם שיר מרובע.

(עמ"ש בענין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר שהן התכללות ד' בחי' יחד אהוי"ר [אהבה ויראה] ורחמנות ובחי' שש הוא האהבה מוסתרת כו')

(ראו מה שנתבאר בעניין תכלת, ארגמן, תולעת שני ושש משזר, שהם התכללות של ארבע בחינות יחד: אהבה, יראה ורחמנות, ובחינת שש היא האהבה המסותרת וכו'.)

כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם שהוא התכללות מצפון לדרום ע"י הרוח המנשב מצפון לדרום

שכן "כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם" — זו התכללות מצפון לדרום באמצעות הרוח הנושבת מצפון לדרום,

וכן ממזרח למערב כו' (ולפעמים יש התכללות כל הד' בחי' מזרח מערב צפון ודרום ע"י הרוח המנשב כך כו')

וכן ממזרח למערב וכו' (ולפעמים יש התכללות של כל ארבע הבחינות — מזרח, מערב, צפון ודרום — באמצעות הרוח הנושבת כך וכו').

וזהו ג"כ ענין הליכת השמש ממזרח למערב הוא ג"כ ענין בטול

זהו גם עניין תנועת השמש ממזרח למערב: גם היא עניין של ביטול;

והוא בחי' נפש שבשמש שהוא בחי' השגתה ומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחי' בטול (כמבואר בענין שמש בגבעון דום כו' בדרוש דחרבות צורים).

וזוהי בחינת הנפש שבשמש, שהיא בחינת השגתה; ומחמת זאת גוף השמש נע תמיד בגשמיות במצב של ביטול (כפי שמבואר בעניין "שמש בגבעון דום" וכו', בדרוש "חרבות צורים").

ויש בזה ב' דעות בהליכתה אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה ג"כ בחי' אהבה כנ"ל

יש שתי דעות באשר לתנועתה: האם היא נובעת מאהבה ותשוקה או מביטול פשוט. לאמיתו של דבר, לפעמים יש ביטול פשוט, ולפעמים יש בה גם בחינת אהבה, כנזכר לעיל.

(וז"ש [וזהו שכתוב] וזרח השמש כו' הולך אל דרום וסובב אל צפון כו' וכדפי' ע"ז בזהר ר"פ ויצא שהוא להיות בחי' התכללות ד' בחי' מזרח ומערב צו"ד [צפון ודרום] כו' וזרח ובא הן מזרח ומערב):

(וזהו [הפירוש של] "וזרח השמש כו' הולך אל דרום וסובב אל צפון כו'", כפי שמפרש על כך הזהר בתחילת פרשת ויצא: הדבר הוא כדי שתהיה התכללות של ארבע בחינות — מזרח ומערב, צפון ודרום וכו'; "וזרח ובא" הם מזרח ומערב).

4 וזהו עניין יובל אבי כל תופש כנור כו' פי' יובל לשון הולכה שמוביל וממשיך למעלה ע"י כנור ועוגב בחי' שיר כנ"ל שע"י השיר הוא העלייה יוצאין בשיר כו'.

וזהו עניין "יובל אבי כל תופש כנור" וכו'. פירוש: יובל הוא לשון הולכה (holachah, הובלה), שכן הוא מוביל (movil) וממשיך כלפי מעלה באמצעות הכינור והעוגב, בחינת השיר שהוזכרה לעיל; שכן באמצעות השיר באה העלייה — "יוצאין בשיר" וכו'.

5 ויבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה כי כתיב לשמש שם אהל בהם פי' כדי שיהיה להשמש בחי' זו שיהיה לה בחי' בטול ותשוקה הוא ע"י אהל בהם.

"ויבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה" [ומגדלי המקנה], שהרי נאמר "לשמש שם אהל בהם". פירוש הדברים: כדי שתהיה לשמש מעלה זו — שיהיו בה ביטול ותשוקה — הדבר נעשה באמצעות "אהל בהם".

אהל הוא בבחי' מקיף מלמעלה נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחי' בטול וזהו בחי' יבל לשון ויבל לחמורים שהוא ענין בלבול ותערובות

אהל הוא בבחינת מקיף [אור]: מלמעלה נמשכת הארה זו, כדי שתהיה השמש תמיד במצב של ביטול. וזו בחינת יבל, מלשון "ויבל לחמורים", שהוא עניין של בלבול ותערובת.

פי' שהיא הארה מבחי' מקיף ששם הוא בלי התחלקות ויוכל להתערב הכל שיומשך הארה גם למטה שיוכל להיות אח"כ בחי' יובל אבי כל תופש כנור שהוא בחי' בטול כנ"ל

פירוש הדברים: זו הארה מבחינת המקיף [אור], שבו אין חלוקה והכול יכול להתערבב; כך יכולה ההארה להימשך גם למטה, ולאפשר לאחר מכן את בחינת "יובל אבי כל תופש כנור", שהיא בחינת הביטול, כנזכר לעיל.

וזהו אבי יושב אהל ומקנה שבחי' אהל הוא בחי' מקיף כנ"ל ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה (כי המקיף אין בו מעלה ומטה כמ"ש ומתחת זרועות עולם)

וזהו [פירוש] "אבי יושב אהל ומקנה" [אבי מגדלי המקנה]: בחינת "אהל" היא בחינת מקיף [אור], כנזכר לעיל; לכן היא יכולה להגיע גם למקנה ולהימשך למטה, שכן למקיף אין מעלה ומטה, ככתוב "ומתחת זרועות עולם".

כמו יעקב שהיה רועה צאן מקל לבנה לח כו' (התכללות חג"ת [חסד גבורה תפארת] ע' [עיין] זהר ויצא)

כמו יעקב, שהיה רועה צאן — "מקל לבנה לח כו'" (התכללות חסד, גבורה ותפארת; ראו זהר, ויצא).

שאדם אחר רועה צאן הוא רועה בגשמיות משא"כ יעקב שהיה יושב אהלים המשיך מבחי' מקיפים להיות רועה צאן

אדם אחר הרועה צאן עושה זאת בדרך גשמית; אבל יעקב, שהיה "יושב אהלים", המשיך מבחינת האורות המקיפים כדי לרעות את הצאן.

וזהו יושב אהל ומקנה כנ"ל (ועמ"ש מענין יובל בפ' שלח ע"פ מקושש ועיין עוד מענין מקנה בפ' ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך כו' וע"פ ואלה המשפטים כו'):

וזהו "יושב אהל ומקנה", כנזכר לעיל. (ראו גם את הביאור בעניין יובל בפרשת שלח, על הפסוק "מקושש" [עצים]; ועוד בעניין מקנה בפרשת ויצא, על הפסוק "ושש שנים בצאנך" וכו', ועל הפסוק "ואלה המשפטים" וכו'.)

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/9/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק